

Nr
8

SUNT PERSECUTAȚI

EVREII

IN ROMÂNIA?

DISCURS

ROSTIT DE PRIMARUL LOȚHTOR, D-^{le} **I. G. BIBICESCU**,
IN ȘEDINȚA DE LA 2 OCTOMBRIE 1902 A CONSILIULUI
COMUNAL DIN BUCUREȘCI.

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA «VOINȚA NAȚIONALĂ»

STR. BREZOLANU No. 4 bis, Colț cu Brl. Elisabeta

1902.

Joan T. Papp

SUNT PERSECUTAȚII

Episcopul Aradului

Omajii nepe

EVREII

J. M.

IN ROMÂNIA?

DISCURS

ROSTIT DE PRIMARUL LOȚIȚOR, D-I I. G. **BIBICESCU**,
IN ȘEDINȚA DE LA 2 OCTOMBRIE 1902 A CONSILIULUI
COMUNAL DIN BUCUREȘCI.

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA «VOINȚA NAȚIONALĂ»

STR. BREZOIANU No. 1 bis, Colț cu Bul. Elisabeta

1902.

BCU Cluj-Napoca

CUPRINSUL

Sentimentele umanitare ale poporului român.

Scutirile de taxe acordate școlilor «Max Azib».— Scutiri acordate și altor școle sau societăți străine. — Ajutore distribuite la străini. — Serviciul medical și sanitar. — Străinii în spitale.

Civilizația avitică a poporului român.

Omorul ritual, în străinătate și la noi. — Respectul datorit morților.

Pretinsa miserie a evreilor din România.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cum și câți evrei au emigrat?— Chestia emigrărilor în general. — Crisa și emigrările evreesci.— Muncitorii străini în țară.— Evreii improprii pentru munca necesară la noi.

Emigrările evreesci n'au de cauză persecuția religioasă sau miseria.

Spiritul de toleranță la români; mijlocele de trai, natalitatea și mortalitatea.—Causele reale: numărul prea mare al evreilor; concurența și îngreunarea traiului; avântul economic printre români.

SUNT PERSECUTAȚI EVREII IN ROMÂNIA?

DISCURS ROSTIT DE PRIMARUL LOC-
ȚIITOR, D. I. G. BIBICESCU, ÎN ȘEDINȚA
DE LA 2 OCTOMBRIE 1902 A CONSILIULUI
COMUNAL DIN BUCUREȘCI.

Domnilor Consilieri,

Acum cât-va timp, vi s'a supus o ce-
rere a societăței israelite «Cultura», care
solicita a se face gratuit la școala primară
și comercială «Max Aziel», serviciul apei
și al rădicărei gunóelor. Ați dat atunci,
în unanimitate și fără discuțiune, un vot,
prin care ați satisfăcut acea cerere, asi-
milând ast-fel acele școale israelite cu
școalele clădite și întreținute de primărie.

Serviciile noastre financiare, strânse însă
de formele legale și călăuzite de fiscali-
tate, care este în toate țările un obicei
la acele servicii, au interpretat votul d-v.
în sensul că scutirea acordată privea nu-
mai viitorul, nu și taxele datorite pe tre-
cut. Și argumentau așa: și apa și ser-

viciul de gunoaie s'aŭ făcut la numitele școale, după cererea proprie a lor, care nu vorbea nimic de gratuitate ; cererea a doua asemenea nu a vorbit nimic de taxe pe trecut. Forma dar este în favoarea acestei interpretări. Fondul însă, cred că nu, pentru că d-voastră, acordând acea scutire de taxe, ați înțeles să cuprindeți și trecutul și să asimilați deplin acele școale israelite cu școlile primăriei. Pentru a interpreta acest vot, pentru a-i fixa sensul ce a avut în intențiunea d-voastră, venim din nou cu această chestiune, provocați de o nouă petiție a numitelor școle «Max Aziel». Ca să fie bine știut ce se cere, comunic onor. consiliu că e vorba de a se scuti școlile «Max Aziel» de lei 650, taxă pentru trecut, până la votul dat de d-voastră, care a dispus continuarea serviciilor pe viitor cu totul gratuit.

Consiliul, în unanimitate și fără discuție, decide : a se scuti școlile «Max Aziel» de orî-ce taxă pentru trecut, cum sunt deja scutite, prin votul dat, pentru viitor.

In urma acestui vot, d. I. G. Bibicescu dice :

Domnilor Consilieri,

Socotesc că e o datorie pentru mine, ca, cu această ocaziune, să constat că consiliul comunal, chiar în momentele

când se asviră asupra țerei noastre acuzări nedrepte, injurioase și revoltătoare, acuzări că țara noastră ar persecuta pe evrei pentru credințele lor religioase, socotesc, țin, că e o datorie să constat că consiliul, chiar acum, a păstrat seninătatea decisiunilor lui și că, la ură și insulte, acum ca tot-d'a-una, răspunde prin punerea școalelor evreești pe aceeași linie cu cele românești și le scuteste de orî-ce plată, întocmai cum sunt școlile Primăriei. *(Aplause)*.

Socotesc că sunt dator să constat aceasta, pentru că consider ca o datorie pentru noi, reprezentanți ai populațiunii Capitalei, să îngrijim nu numai de averea ei materială, ci să îngrijim ca să rămăne neatins și recunoscut de orî-ce om drept, acel frumos patrimoniu de civilizațiune genetică pe care-l are poporul Român, acel capital de simțiminte nobile și umanitare, care face caracteristica lui și-i inspiră și călăuzesc faptele de toată ziua. *(Aplause)*.

În acest scop, rog consiliul să-mi acorde cât-va timp, pentru a cita și clasa și alte fapte, cari, prin ele însăși, vor întocmi tabloul simțimintelor nobile, ce împodobesc inima Românului.

Nu sunt școalele israelite «Max Aziel» singurele care se bucură de bine-facerile și protecțiunea consiliului comunal. Toate câte au cerut, s'au folosit de scutiri, pentru că am privit școala ca o instituțiune menită nu numai de a lumina, ci și a face pe om mai bun, și n'am refuzat nici odată și nimănuși, de orice credință și de orice naționalitate, sprijinul ce am putut da, când ni s'a solicitat.

Insemnează aceasta oare persecuțiune din cauza credințelor religioase ?

Am scutit școalele naționalităților străine, am scutit școale evreești de taxele de construcțiune, care ar fi fost pentru ele o sarcină.

Am mers mai departe: în ciclul încurajării posibile, am coprins și societățile de bine-facere, de ajutor reciproc, de îmbrăcăminte a elevilor săraci, de procurare de cărți, cari din serbări își procură fonduri, le-am coprins pe toate în cercul acelei încurajări și, fără preocupare de credința religioasă a membrilor, fără preocupare de naționalitatea lor, le-am scutit de taxe pe toate, fără osebire; s'au scutit de taxe chiar societăți evreesci, cari urmăriașu bine-facerile

pentru privați, ca ajutoare de bolnavi, căsătorii de fete sărace, etc.

Cu plăcere, adaug că acest consiliu,— și o spun spre onoarea simțimentelor lui—a dat un vot, sunt câți-va ani, prin care a dispus a se scuti de taxe societățile de bine-faceri și de ajutor, fără osebire de religie sau naționalitate, când prin statutele lor au scop umanitar.

Ca urmare a acestui vot, pentru anul bugetar 1901—1902, numărul societăților scutite de taxă au fost de :

32 române,

32 israelite,

6 internaționale,

5 germane,

2 maghiare,

1 polonă,

1 austriacă.

Socotesc că nici asemenea fapte nu vădesc că am fi lipsiți de simțimente umanitare și că am persecuta pe cine-va pentru credințele lui religioase; socotesc că, tocmai din contra, tratând societățile străine de bine-facere și ajutor, întocmai și fără vre-o osebire ca pe cele românesci, am dovedit, nu numai simțimente de toleranță, ci și dorința manifestă de a ajuta pe membrii acelor so-

cietăți ca să-și poată atinge scopurile lor umanitare.

D. *Th. Niculescu*. La distribuirea de ajutoare bănesci s'au dat ajutoare și la 20 familii israelite.

D. *I. G. Bibicescu*. Așa e. Mulțumesc că mi-aduceți aminte și adaog că, ori de câte ori o distribuire de pâne confiscată se face, nu se uită săracii israeliți; iar institutelor de bătrâni sau bolnavi israeliți li se dă, în asemenea casuri, tot atâta pâne ca și institutelor similare românesce.

Nu sunt acestea unii semne de persecuțiune religioasă. Dar noi avem defectul calităților noastre: facem ori-cui binele, modest, în tăcere, fără reclamă, ca un eflux al simțimentelor noastre de toleranță, și din această cauză, în loc de mulțumiri meritate, ne atragem acuzări nemeritate, cari sunt credute de cei ce nu cunosc adevărata stare a lucrurilor. (*Aplause*).

Dar să urmez expunerea.

Primăria are un serviciu sanitar, îndatorat a da consultațiuni și ajutor bolnavilor săraci, fie la localele destinate pentru aceasta, fie chiar, în casuri mai grave, la domiciliu. Acest serviciu își

îndeplinesce umanitara lui datorie, fără să întrebe pe cel ce solicită ajutor, dacă e român, sau dacă e evreu.

Avem un serviciu de vaccinare contra variolei. A costat mult acest serviciu, dar a adus foloase mari, enorme. Nu mai avem variolă în orașul nostru, ceea ce nu se vede în prea multe orașe străine. Și acest serviciu s'a făcut și se face gratuit la toți locuitorii Capitalei, fără osebite de credințe religioase sau de naționalitate. Ast-fel am ajuns că variola nu mai bântue pe nimeni în București, nici pe români, nici pe evrei, nici pe cei-l'alți străini.

E vre-un om drept care să poată susține că aceste fapte ale noastre vădesc lipsă de simțiminte umanitare sau vrajbă și persecuțiune religioasă? (*Aplause*).

Maî e și alt serviciu: serviciul etuveilor de desinfectare. Când într'o familie se ivesce un cas de boală infecto-contagioasă—ca angină difterică, scarlatină, febră tifoidă, ftisiă, etc., primăria, după o simplă însciințare a medicului-curant, orî-cine ar fi el — trimite imediat etuva, cu tot personalul și materialul desinfectant necesar, ca să desinfecteze casa,

efectele de îmbrăcăminte, etc., spre a scăpa pe cei-l'alți membri ai familiei de consecințele grave ale molipsirei.

Și se face acest serviciu, fără osebite, la ori-ce locuitor al Capitalei, fie străin, fie evreu, fie român, și la toți asemenea cu totul gratuit, chiar când starea lor materială le-ar permite să plătească.

Nu e așa că ar fi straniu ca, pe de o parte, să persecutăm pe evreii pentru credințele lor religioase, iar pe de alta să ne luăm la luptă cu moartea spre a-i scăpa din ghiarele ei? (*Aplause*). Atât de straniu sunt aceste ale noastre mijloce de persecuțiune în cât, de nu le-ar numi persecuțiuni marii și veridicii publiciști evreii din străinătate, cei-l'alți oameni ar fi ispitiți să creadă că nu sunt persecuțiuni, ci manifestări de simțiminte umanitare, cum rar se ved. (*Aplause*).

Să trecem la spitale :

N'am cifre de la toate, pentru că mi-a lipsit timpul d'a le aduna, și cred că nici cu totul necesar nu este; căci nu urmăresc un studiu amănunțit, ci numai indicațiuni pentru cine ar voi să-l facă.

La spitalele noastre, adevărate instituțiuni de bine-facere, model de instituțiuni umanitare, se primesc suferinși fără osebire de religione sau de naționalitate ; vin chiar bolnavi din apropiatele state vecine, căci găsesc la noi, toți fără osebire, și medici, și medicamente, și hrană, și pat în spital, toate și pentru toți, cu totul *gratuit*.

Ar putea cei ce ne asvârl insulta că suntem lipsiți de simțiminte umanitare și că persecutăm pe oameni pentru religia lor, ar putea să citeze multe popoare din mijlocul cărora ne vin acușările, cari să facă pentru omul suferind, fie el orî-cine, sacrificiile ce se fac la noi, în tăcere, fără laude, ca o resfrângere a simțimintelor noastre umanitare și cari tocmai din această cauză ni se par lucruri fără însemnătate ? (*Applause*).

Nu ; asemenea casuri nu se ved des. Din contră, s'a ivit alt-fel de casuri, pe cari mi le amintește un coleg, s'a ivit cazul când un stat vecin a cerut guvernului nostru să plătească pentru două români îngrijiți în spitalele aceluï stat și n'a renunțat la cererea lui de cât când i s'a dovedit că, în spitalele noastre, s'a primit și îngrijit, în același timp, cu totul gratuit, nu

două, ci sutimi de cetățeni d'ăi aceluï stat.

Iată, de pildă, cifrele bolnavilor îngrijiți numai în spitalele Eforiei :

In anul 1901, s'aũ primit și îngrijit în aceste spitale :

24.407 bolnavi români

12.300 streini

1.429 israeliți

iar la consultațiunile gratuite aũ fost :

70.200 români

54.262 streini

19.464 israeliți.

Nu esplic aceste cifre ; ele vorbesc singure.

Amintesc însă, că și la cele-l'alte spitale, bolnavii se primesc fără a-i întreba cine-va nici cum se închină, nici de ce naționalitate sunt ; amintesc iarăși că cele-alte, fiind mai aproape de cartierele evreești, probabil că primesc și caută evrei în proporțiune mai mare de cât ale Eforiei. Să nu se uite de asemenea că evreii aũ și spitalele lor proprii.

Dar să citez mărturisirea unui străin, privitor la toleranța ce este la noi și la simțimintele noastre umanitare.

Iată ce spune d. Sebestyen Ede în diarul «*Magyarország*» de la 2 Octombrie, anul acesta :

„Bucureștii au 9 spitale mari. Aceasta arată
 „mai ales gradul său de dezvoltare culturală.
 „Spitalele acestea, parte sunt așezăminte de
 „stat, parte susținute de oraș și parte de
 „singuratici fondatori. Pe bolnavul care vine
 „la spital nu'l întreabă nimic ; doar îi scrie
 „numele și de unde este, și cu asta e gata.
 „Nici o justificare, nici un certificat de să-
 „răcie nu se cere ; cine e bolnav trebuie le-
 „cuit și dacă e sărac, îl primesc în numele
 „lui Dumnezeu. *Asta e credința lor.* **Trei-**
 „**zeci și șapte la sută din numărul**
 „**total al bolnavilor din spitale, sunt**
 „**străini, aproape toți unguri**“.

Mărturisirea aceasta are însemnătate, pentru că vine după un studiu făcut la fața locului și se vede publicată în ziare cari nu ne sunt de loc bine-voitoare. (*Aplause*).

Incă un fapt, pe care uitați să-l amintesc când vorbiți de serviciile comunale.

În budgetul comunei, veți găsi, între pensionari, o familie israelită. Veți găsi ceva mai mult : acelei familii, afară și pe lângă pensiunea la care legal are drept, acelei familii i se servește lunar

și un ajutor. Și dacă vom căuta bine, se vor găsi și alți evrei între pensionarii comunei, ba chiar și între funcționarii.

Nu e așa că aceste lucruri, dacă dovedesc ceva, dovedesc tocmai că suntem toleranți ; că făcând binele, nu căutăm dacă celui cărui îl facem, e creștin sau evreu ?

Vedeți, o singură familie israelită are pensiuine și are și ajutor, pe când peste o sută de familii române de pensionari, chiar cu pensiuini mai mici de cât a acelei familii, n'aŭ și alt ajutor pe lângă mica lor pensiuine legală ! Aș vrea să știu ce ar fi putut face mai mult pentru acea familie niște administratori care n'ar fi persecutori ! (*Aplause*).

Și aceste fapte, tot persecuțiune se numesc ?

Se vede că acuatorii noștri aŭ inventat un nou dictionar, un dictionar special, în care vorbele aŭ înțeles cu totul contrariu de al dictionarelor obicnuite.

E numai atât ? Incă nu. Când un Evreu sêrac n'are cu ce să începă un proces, cere la primărie un certificat de paupertate. Și certificatul i se liberează, fără chiar a se cerceta dacă procesul e contra

unuî Român, saŭ contra ori-cuî. Iată persecuţiune !

Când Evreul sărac nu poate plăti taxa şcolară, Primăria îi liberează, fără dificultate saŭ întârziere, certificatul cu care să scutesce de taxă. Şi acesta însemnează că le facem viaţa grea şi amară ! (*Aplause*).

Pentru a încheia acéstă parte a indicării manifestărilor ce învedereză simţimintele umanitare ale naţiunei noastre, permite-ţi-mi să generalizez şi să pun în evidenţă, prin câte-va apropieri, calităţile de civilisaţiune avitică ale poporului nostru.

Vedem des, citim necóntenit că, în alte state, se formulează contra evreilor acuşaţiunea odioasă că ei ar ucide creştini, spre a întrebuiţa sângele lor pentru serbările ebraice. Şi se ved nu numai acuzări în presă şi în întruniri, se ved procese pornite de autorităţi, instrucţiuni făcute şi chiar sentinţe condamnatoare pronunţate. Şi nu dice nimeni că acolo ar fi persecuţiunii religioase.

Să vede la noi aşa ce-va ? Nu. La noi, de şi se spune că suntem plini de ură contra evreilor, că-i persecutăm pen-

tru credințele lor religioase, nu se aud asemenea acuzări, nu se văd asemeni procese. Și tot noi suntem neumanitari și tot noi persecutăm, și tot noi ne purtăm cu ură și patimă oarbă în contra evreilor! (*Aplause*).

Alt-ceva.

S'a vădut, în țeri civilisate și cari fac de civilizațiunea lor atât de mare cas, în cât gădesc de cuviință a censura închipuita noastră lipsă de sentimente umanitare, se văd —cum s'a vădut de curând — casuri când un cortegiū funerar evreesc este huiduit, insultat, atacat și improșcat cu apă, iar asistenții bătuiți.

Vădutu-s'a la incultii de Români, la noi, barbarii, așa ce-va ?

Nu—și o spun cu mândrie de român—nu. La noi, cortegiile evreesci, ca și cele ale altor neamuri, sunt întimpinate, ca și cele românesci, cu respectul datorit maiestății morții.

Noi vedem într'un mort, fie el de orice neam, un luptător cădut în lupta pentru trai și salutăm cortegiile evrești, întocmai ca pe cele creștinesci, descoperindu-ne capul și dicând: Dumneșeu să-l erte! (*Aplause*).

Semn de civilizațiune este acesta și încă de civilizațiune vechie, semn de civilizațiune genetică, cum—fie din cauza asprimei luptei pentru trai, fie din alte cauze—nu se vede des aiurea, pe unde în genere, în fața unui cortegiū funerar, lumea e cel puțin indiferentă, sau privește ca la un spectacol.

Aceste fapte, mai mult de cât orî-ce, vădesc cât ura religioasă n'a găsit nici odată loc în blînda inimă a Românului, dovedesc că ura religioasă sau alta, e nu la noi, ci la acei cari ne acasă pe nedrept, cu orbire, cu ură și cu patimă. (*Aplause*).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dar, se dice — și întru aci în miezul cestiunei — se dice că Evreii, din cauza persecuțiunilor religioase ce îndură la noi, sunt într'o stare de mizerie, ca nicăieri, și din această cauză emigrează.

Mizeria se vede pretutindenî, chiar în statele cele mai avute și mai civilisate.

Indrăsnesc însă să afirm că starea de mizerie nu e, la noi, în genere, mai mare de cât aiurea, că mizeria Evreilor nu e la noi mai grea de cât în altă țeri, unde sunt tot atât de mulți, ca la noi, spre exemplu în Galiția și în Rusia. — Și aceasta, pentru cuvîntul fôrte simplu, că la

noi viața e tot mai efină și mai ușoară— și tocmai această stare de lucruri a făcut ca să avem un fel de invasiune evreiască.

Cu toate acestea, Evreii emigrează.

Să vedem însă, câți și cum?

Mă voi ocupa, în special, de emigrarea din anul 1901, când sgomotele, acușările, plângerile contra noastră, au avut cea mai mare intensitate.

Mai întâiu: *Cum au emigrat!* S'au vădu — lucru extraordinar pentru niște oameni storși de miserie și de persecuțiune—s'au vădu întocmiri de grupe, atât de bărbați cât și de femei, cari și-au făcut uniforme și au pornit pe jos.— Uniformele cereau cheltuială, călătoria pe jos e scumpă, și totuși le-au făcut... cu ce scop? Nu poate să fi fost altul de cât ca să manifeste contra țerei și—ca armată uniformată ce erau — au și manifestat printr'un fel de ordine de di injurioase la adresa națiunei române. În sfirșit, această emigrare... teatrală s'a redus la o călătorie de plăcere, cu atât mai plăcută cu cât era plătită cu bani nu de ai emigraților, ci întoarcerea în țara persecuțiunilor a fost plătită cu chiar banii acestei țeri.

Iată cum sunt persecutați! (*Aplause*).

Amintesc faptul ca o caracterizare și trec mai departe. .

Acum, *câți* *aū* *plecat*? Citez o cifră care nu poate fi contestată, pentru că o găsesc într'un raport oficial — ca să dic așa — al societăței israelite de colonizare (*Jewish Colonization Association*), raport publicat în *ziarul Egalitatea*, *ziar* evreiesc din București.

Iată ce spune acest raport, sub titlul *Emigrarea română* :

«*De la finele anului 1900, asociațiunea noastră hotărît să se ocupe ea însă-și cu opera emigrărei israeliților români. O înțelegere se stabili, în această privință, cu mai multe societăți ca să se staviliască mișcarea, și de a opri, în măsura posibilului, de a se dirige către o singură țară.*

«*Dispozițiunile preliminarii nu permisera acțiunei noastre eficace de a începe înaintea lunii lui Aprilie 1901. D. Auerbach, care fusese numit inspector al operelor asociațiunei noastre, fu trimis în România, la această epocă, pentru a supraveghea acolo plecările. 1864 de persoane aū părăsit ast-fel țara. Mai mult : 746 emigranți aū fost indreptați în diferite direcțiuni de comitetul Montefiore din Rotterdam, care ne acordă prețioasa sa colaborare.*

«*In cursul anului 1901, am reglementat de asemenea plecarea a 137 familii de emigranți,*

coprinzând 573 suflete. Aceste familii s'aũ dus la capiĩ lor plecaĩ mai înainte. In total am inlesnit dar emigrarea a 3183 persoane¹⁾.

Așa dar, în anul 1901, aũ plecat **3153** persoane, între cari se numără și **573** cari se duceau la capiĩ lor de familie plecaĩ mai înainte.

Datele oficiale de la noi daũ o cifrã mai micã, și anume: 1138 paspoarte pentru 2859 persoane, între cari bărbaĩ, adecã oameni de muncã, numai 781.

Comparaĩ sgomotul facut cu acest numër și veĩ înțelegem buna credințã a acusatorilor noștri.

Și se dice cã aũ plecat din causrã de persecuĩunii religioase pe cãnd sutimi de miĩ aũ rãmas! (*Aplause*).

Dar oare din alte țeri nu emigreazã și nu sunt pretutindenĩ cause cari explicã logic, normal și real acele emigrãri?

Emigreazã oameni din toate țãrile și emigreazã mult mai mulĩ de cãt de la noi.

Iacã cifre :

Dupã statistica oficialã a Statelor-Unite asupra emigrãrei Europeanilor în 1900/901, aũ emigrat în aceste State :

¹⁾ *Egalitatea* No. 33 din 23 August 1902. pag. 158 și 159, textul raportului intitulat : Activitatea «*Jewish Colonization Association*».

Din Austro-Ungaria	113.000
» Italia.	136.000
» Rusia	85.000

Statistica aceasta nici nu pomenește despre emigrările evreilor din România, căci ele sunt o cantitate... negligeabilă.

Iar statistica oficială a porturilor europene pe 1901 clasează emigrările din Europa în America :

Din Austria	{	Germani	11.217
		Ruteni	19.381
		Evrei.. . . .	13.473
Din Ungaria	{	Maghiari	7.809
		Slovaci	26.305
		Ruteni	21.429
		Evrei.. . . .	17.893
Din Rusia	{	Ruși.	21.700
		Evrei.. . . .	64.317

Față ce aceste emigrări colosale, ce însemnează oare emigrarea de **3000** de Evrei din România, pe care chiar statisticile o cred atât de neînsemnată, în cât nici n'o înregistrează ?

Ce însemnează, acest mic număr, mai cu seamă în fața emigrării a 17.000 de evrei din Ungaria, unde, ȳic cei ce ne acuză pe noi, că Evreii se găsesc ca în sînul lui Avram și aũ și drepturi politice ?

Și pentru toate aceste State, nimeni nu pretinde că emigrarea e cauzată de vr'o persecuțiune ; recunosc toȳi că sunt cauze de ordine economică — și numai

de acestea—cară condiționează și impun emigrările. Numai la noi, de unde au plecat așa de puțini, (781 de bărbați de muncă) veridicii noștri acusatori găesc săă mai bine inventă cu totul alte cause. (*Aplause*).

Ingăduiți, pentru deplina lămurire a cestiunii, să ne punem întrebarea : oare nu s'a produs, și la noi, vre-un eveniment, nu s'a ivit și la noi vr'o caasă excepțională care să explice aceste emigrări, chiar așa neînsemnate cum au fost?

Amintesc fapte.

Am îndurat o criză din cele mai grave prin care a trecut țara, criză cauzată, pe de o parte, prin repercutarea crizei din statele cu cară avem strânse relațiuni, și accentuată, pe de altă parte, agravată, dusă la o extremă intensitate, prin pierderea aproape a recoltei țerei.

Negreșit că această stare de lucruri a produs suferințe mari, ași putea dice suferințe generale, pentru toți locuitorii țerei ; a suferit săteanul, de la cel mai sărac până la cel mai cuprins, a suferit comerciantul, industriașul, proprietarul, până chiar cei mai avuți ; a suferit statul, reprezentantul și concretisarea unanimității cetățenilor. (*Aplause*). Au su-

ferit și Evreii, ca toți cei-l'alți, și nu puteau să nu sufere; căci din bunurile acestei țări aveau și ei parte largă, când toți se găseau bine.

Au suferit și Evreii și câți-va au emigrat.

Dar — și aci indic o altă lature a cestiunii — dar nu singurii Evreii au emigrat. Au emigrat și italienii, cari găseau de muncă, atât la marile lucrări publice, cât și la zidirile particulare, și au fost mulți, foarte mulți — au fost mii. Dar aceștia au plecat, nu cu ura în inimă, nici cu insulta pe buze, pentru că vedeau și judecau că lovitura ce încercaseră ei, lovea tot așa, ba încă mai greu, pe autohtonii, pe românii. (*Aplause*).

E încă ceva care limpedește și caracterizează starea de lucruri de la noi; e faptul că, pe când plecau trei mii de israeliți, au venit în țară alți streini, în număr de până la douăzeci de ori mai mare și au găsit aci munca, pe care n'o aveau în țara lor de origină, trăi mai ușor și câștig mai mare de cât la ei acasă. (*Aplause*).

Dați cifre cari arată imigrațiunea străină la noi, pe un lung period de ani.

Muncitorii streini cari au fost aduși în țară din străinătate, cu invoirea ministerului de interne, de la anul 1885 până la 1900 inclusiv, au fost :

1885 — 17.527	1893 — 36.935
1886 — 17.649	1894 — 39.852
1887 — 9.394	1895 — 24.320
1888 — 14.399	1896 — 24.663
1889 — 18.171	1897 — 25.963
1890 — 26.720	1898 — 25.764
1891 — 28.267	1899 — 37.244
1892 — 34.942	1900 — 36.110

În anul 1901, anul marilor emigrațiuni ebraice, imigrațiunea străinilor la noi a ajuns punctul culminant : a fost de **66.901** persoane, cifră la care până aci nici odată nu ajunsese ¹⁾

În primele șase luni ale anului curent, numărul lucrătorilor străini intrați în țară, se compune ast-fel :

Lunile	in mod individ.	in grup. autoris.
Ianuarie...	0	2.938
Februarie ..	0	5.247
Martie.....	12.332	21.210
Aprilie	8.611	14.072
Maiü.. .. .	7.880	8.695
Iunie	5.003	4 776
	<u>33.826</u>	<u>56.938</u>

¹⁾ *Buletinul Oficial al Ministerului de Interne* No. 4 din Aprilie 1902., pag. 105—Raport prezentat M. S. Regelui de către d. ministru de interne.

Lucrătorii intrați aparțin următoarelor naționalități :

	in grupe	individual
Austro-ungari	25.313	11.779
Bulgari	20.405	12.825
Serbi	9.716	1.613
Turci	73	4.943
Belgieni		17
Francesi		60
Germani		84
Italiani		555
Ruși		89
Diferiți	1.351	1.872
	<u>56.938</u>	<u>33.826</u>

În numărul de 33.826 muncitori, intrați individual, au fost meseriași **15.883**, pe când Evrei, diși meseriași, au plecat **781** bărbați.

Cum se explică dar că loc de muncă fiind, evreii nu găsesc de lucru și pleacă insultând și blestemând țara ?

Nu e de cât o singură explicație. Nu persecuțiunea religioasă îi face să plece, ci faptul că sunt improprii pentru munca necesară la noi, sau nu voesc asemenea muncă, muncă grea și puțin producătoare, în genere, adică muncă agricolă.

E într'adevăr, trecut în proverb la noi, că evreii nu se îndeletnicesc cu munca agricolă. Țăranul român dice : «Scară la lună și evreii la secerat, nu s'a pomenit».

Dar să citez, spre a dovedi că evreilor nu le place a face agricultură, chiar în cele mai favorabile condițiuni posibile, să citez o constatare pe care nimeni, nici chiar evreii, n'o vor putea contesta, de vreme ce de la evreii înșiși vine.

Găsesc această constatare tot în raportul societății ebraice de colonizare și citesc textual, sub titlul : *Incercare de colonizare a emigranților români*, următoarele :

«*In cursul anului 1901, Iewich Agricultural and Industrial Aid Society, a încercat să plaseze **dece** familii de emigranți români în fermele cu îngrijire alese în împrejurimile lui Voodbine. Cu toate precauțiunile luate, **încercarea nu a isbutit**. Actualmente nu se mai află în Voodbine de cât **două** din aceste familii.*»

Și, mai departe, sub titlul *Colonizarea română în Anatolia* :

«*Ne amintim că un oare-care număr de familii române emigraseră în Anatolia și se stabiliseră acolo pe pământurile ce guvernul turc le concedase.*

«*Relele condițiuni climaterice ale regiunii ne-au silit să intervenim și să scoatem din această regiune un număr oare-care din aceste familii cari pieriaū acolo. Câte-va fa-*

miliă aŭ persistat în proiectul lor și, grație sprijinului d-lui dr. Varburg din Berlin, aŭ creat două mici centre de colonizare la Karraya și Sassilaro¹⁾.

Prin urmare, Evreii din România n'aŭ voit a face agricultură, nici când li s'a dat, în condițiuni extrem de favorabile, pământ, vite, instrumente agricole, case de locuință și banii trebuitori. Cum dar ar fi putut ei să întreprindă a munci pământul românesc, fără să aibă asemeni extraordinare și la noi nepomenite ajutorări?

Dacă dar aŭ emigrat, cauza nu e că nu era de muncă, dar că ei nu vreaŭ saŭ nu puteaŭ să facă munca de care are nevoie țara, muncă ce-î este ei necesară și impusă. Ne mai fiind afaceri, era firesc, era fatal ca să nu'și poată câștiga hrana—în primul rând—acei cari trăiaŭ ca intermediari de afaceri, cum aŭ fost cei mai mulți din cei plecați.

Cred dar că orî-cine va recunoasce că, în aceste plecări, presupusele persecuțiuni n'aŭ avut nici un rol și nu puteaŭ avea vr'un rol niște falacioase închipuirii. A fost o strîmtorare economică extraordinară ca intensitate, și nimic

¹⁾ *Egalitatea* No. sus citat, acelaș raport.

mai mult. Persecuțiune, și încă religioasă, nu. (*Aplause*).

Un publicist german, pare-mi-se Ganz, care a fost în țară acum câte-va luni și a stat câte-va zile în București, dicând că studiază chestiunea israelită, afirmă, în studiul pretins documentat ce a publicat, că jumătate din București a rămas nelocuit din cauza emigrării evreilor!

Ca să se vadă cât de exact e lucrul, dau cifrele paspoartelor de emigrare liberate de prefectura Capitalei în 1902. S'ar crede, după afirmarea lui Ganz, întemeiată pe pretinse studii, că miș și miș de evrei au părăsit București.

Iacă însă cifrele : De la Ianuarie până la Iuliu 1892 s'au liberat 124 (semnalați cifra) 124 paspoarte pentru 325 persoane ; în August, 34 paspoarte pentru 73 persoane ; în Septembrie, până la 22, 3 paspoarte pentru 7 persoane.

În total, în timp de nouă luni, s'au cerut și liberat 161 paspoarte pentru 405 persoane.

Iacă depopularea pe care o afirmă d. Ganz cu atât adevăr și după studii țilise serioase. (*Aplause*).

Mai permiteți, d-lor, să vă supun un

noū document, spre a vędi situațiunea grea a lucrătorilor în București, nu din cauză de imaginare persecuțiunii, ci din împrejurările economice pe cari le semnalai ; este un tablou de clădirile ridicate în București în anii 1896—1902, cu suprafața clădită par terre și numărul etagelor. (A se vedea tabloul la pag. 30).

Comparați, d-lor, numărul clădirilor și veți găsi, pentru anii din urmă, o scădere foarte mare ; iar, de veți socoti și cubul clădit, o scădere enormă.

Știți că se ȃice că «dacă merge clădirea, toate merg» și aceasta se aplică la București, ca la toate orașele mari. La noi, dată fiind situațiunea și felul muncii țerei noastre, se mai ȃice : «când mișcă banița, toate mișcă».

În ultimii ani de dureroasă încercare, banița n'a mișcat și o lipsă generală a stăpănit țara ; clădirea n'a mers și muncitorii de clădiri, furnisorii de materiale, intermediarii între cei ce clădiau și furnisori, au suferit mult și greu.

Dar au suferit toți, nu numai evreii ; au emigrat italienii, cum mai ȃisei, fără ură și fără insulte ; au emigrat și câți-va evrei, dar cu ură în inimă și cu ocară în vorbă, ba și în manifeste.

Clădiri cu 3 caturi		Clădiri cu 4 caturi		Grajduri și magazii
No. cl.	supr. clăd.	No. cl.	supr. clăd.	
32	m. p. 3.732	10	m. p. 1.277	m. p. 3.020
35	4.142	5	1.956	5.240
30	9.608	6	2.051	3.768
41	10.674	2	777	717
13	1.934	3	1.521	203
2	785	—	—	1.230
9	1.299	—	—	899

A n i î	Clădiri cu un cat		Clădiri cu 2 caturi	
	No. clăd.	supr. clăd.	No. cl.	supr. clăd.
1896 . . .	1154	m. p. 87.755	242	m. p. 33.051
1897 . .	1036	86.138	220	35.401
1898 . . .	836	108.841	278	43.606
1899 . . .	894	118.950	234	46.341
1900 . . .	426	44.340	79	10.622
1901 . . .	252	25.265	29	4.048
1902 . . .	1 Ian. 1 Oct. 264	22.651	44	6.304

Se vede că ei nu duc la suferință și, precum la noi, au venit să caute o stare mai bună de cât în țara lor de origine, s'au dus și de la noi, înriuriți de spiritul de emigrațiune, care pare a fi în firea lor. (*Aplause*).

Semnalez aceasta, pentru că de ar fi fost vorba numai de suferință, Românii muncitori, cari au suferit cei mai mult, ar fi emigrat și ei.— N'au emigrat însă, pentru că Românul are și astă-dî cu pămîntul legături ca cu o mamă dulce și aceasta a lui înclinare ne-a făcut să stăm neclintiți aci 20 de veacuri, trecînd prin suferințe cum poate n'a avut alt popor, care n'a fost în drumul marelor invasiuni. (*Aplause*).

N'a plecat Românul, cum nu pleacă locuitorii din Martinica, de și a plouat foc asupra unei părți din țara lor, de și pămîntul le-a tremurat și le tremură sub picioare și mii și mii au murit într'o clipă. (*Aplause*).

N'a plecat Românul cum nu pleacă Buriile din Transvaal, de și sunt chemați în alte țări; căci, dacă au pierdut tot — și casă, și avere, și membri mulți d'ăi familiilor lor — le-a rămas pămîntul și suferă, rămân legați de el. (*Aplause*).

Au popoarele acestea agricole calități de inimă cari par a fi proprii lor.

Evreii nu le pot avea, căci relațiunile lor, în genere, se reduc la relațiuni cu oamenii și acestea nu sunt, nu pot fi de cât precare și scurte, căci scurtă e și viața oamenilor. Și aceasta, bănuiesc, explică, de ce mai ușor de cât alții, evreul se decide a emigra, de ce emigrăză, cum vedurăm mai sus, chiar din țeri ca Austria, Ungaria, etc. unde au și drepturi politice.

Dar, dacă au emigrat unii, au venit alții — vorbesc în special de evrei — căci mai lesne să poate trăi la noi de cât în alte țeri, unde sunt mulți evrei.

Au venit chiar în vremea când emigrau unii, și vin necontentit—aceasta o vedem dilnic, o constatăm toți—și negreșit nu vin spre a oferi oarbeii noastre persecuțiunii religioase noi victime; vin din contră, pentru că se găsesc aici mai bine de cât acasă, vin pentru că găsesc condițiuni de trai mai lesnicioase. (*Applause*).

Și, d-lor, dacă e vorba de persecuțiuni religioase, e știut că cei stăpâniți de fanatismul religios persecută și lovesc nu

numai pe cei de religiuni cu totul streine d'a lor, ci persecută — ura între frați și rude fiind mai violentă — persecută tot atât — dacă nu mai mult — pe eterodosii religiunii lor. Ați vădut că de aceștia ne-aū venit și ne vin, an de an, miū și miū și nu s'a auđit vr'o dată plângere din partea cui-va că ar fi fost persecutat pentru că laudă pe Dumneđeu și să închină lui cu alte forme și în altă limbă de cât noi. (*Aplause*).

Ați vădut că vin la noi și miū de Turci și nu s'a auđit ca să-i fi persecutat cine-va pentru religiunea lor, sau pentru alt-ceva.

In esență, dacă unii Evrei pleacă, pe când alții Evrei vin la noi, chiar acest fapt vedește că așa ȃisele persecuțiuni religioase sunt numai o născocire pe care n'o calific — a naturei acuzatorilor.

Ne atribue nouē ceea ce este atributul firei lor.

Nu'i persecutăm noi, ne persecută ei, prin coreligionarii lor străini, cu ura lor, fără seamăn, ca și fără motiv, cu injurii cu totul fără loc și fără cauză. (*Aplause*).

Ași putea, d-lor, să nu mai stăruesc.

Cred însă că, de vreme ce am început, e o datorie să dau la lumină un nou și necontestabil document, care va stabili, pentru orî-ce om cu conștiință limpede și onestă, faptul că Evreii, în general și ca grup etnic și religios, nu staū la noi, chiar din punctul de vedere al traiului, mai rău de cât cele-l'alte populațiuni ce locuiesc în țară; nu staū mai rău chiar de cât Români.

Acest document, (a se vedea pagina următoare) este statistica mersului populațiunei, pe un șir de ani, distribuită după religiu.

Priviți și comparați coeficientul nașterilor la creștini și la evrei; comparați asemenea coeficientul mortalității și veți descoperi adevărata stare a unora și a altora.

La creștini, coeficientul natalității variază între 29.9 și 36.7 indiviși, ca minimum și maximum, la 1000.

La evrei, același coeficient al natalității variază între 29.9—cât este minimum și la creștini—dar se urcă până la 43.8, coeficient maximum la care populațiunea creștină n'a ajuns nici o dată.

Prin urmare, noi, poporul românesc, popor eminentemente prolific, popor care

Mișcarea populației creștine și mosaice din Capitală

Anii	Poporația- nea creștină	Creștini							
		Nașteri				Decese			
		Masculin	Femenin	Total	‰	Masculin	Femenin	Total	‰
1897	203693	3803	3682	7485	36,7	3370	2676	6046	29,7
1898	204472	3564	3426	6990	34,1	3369	2826	6195	30,3
1899	237743	3899	3795	7694	32,3	3585	3025	6610	27,8
1900	239434	3748	3637	7385	30,8	3155	2539	5694	23,7
1901	240625	3724	3489	7213	29,9	3252	2770	6022	25
		18738	18029	36767		16731	13836	30567	

Anii	Popor ebraic	BCU Cluj / Central Uivarzai ier Cluj							
		Nașteri				Decese			
		Masculin	Femenin	Total	‰	Masculin	Femenin	Total	‰
1897	33301	778	682	1460	43,8	374	287	661	19,8
1898	33964	698	773	1471	43,3	449	359	808	23,7
1899	43274	789	743	1532	35,4	477	360	837	19,3
1900	43867	729	648	1377	31,3	436	348	784	17,8
1901	44486	685	649	1334	29,9	382	333	715	16
		3679	3495	7174		2118	1687	3805	

crede că mulțimea copiilor este avuția casei, suntem întrecuți de evrei în natalitate și acest fapt nu se produce chiar pentru ei, aiurea, pe cât e la a mea cunoștință.

Să trecem la mortalitate.

Coeficientul mortalității la creștini, variază, pentru mia de locuitori, între 23,7 ca minimum și 30,3 ca maximum la 1000. La Evrei, același coeficient variază între minimum 16 la o mie și maximum 23,7.

Cu alte cuvinte, și în privința mortalității, Evreii se găsesc într'o situațiune neasemănat mai favorabilă, căci, pe când la noi mor anual, pentru fie-care mie de locuitori, de la 23,7 până la 30,3, la Evrei nu mor, la mie, de cât între 16 și 23,7.

Coeficientul, care, la creștini, este cel mai favorabil (minimumul de mortalitate, 23,7) la Evrei (23,7 la mie) este cel mai defavorabil, căci el reprezintă maximumul de mortalitate.

Acestea sunt cifre, d-lor, și ele înfățișează o stare de lucruri excepțional de favorabilă Evreilor ; căci ele dovedesc că coeficientul creșterii vegetale—crescerea normală, care rezultă din osebirea între născuți și morți — este, în Capitala României, neasemănat mai favorabil Evreilor de cât creștinilor.

Această probă e irecusabilă. Nimic nu-î poate rezista. Vorbele, orî cât ar fi de sonore, nu pot să suprimă faptele — din care rezultă că bună-starea de fapt, întru cât priveşte traiul, este mai favorabilă Evreilor de cât creştinilor.

Apoi, d-lor, o persecuţiune religioasă sau alt-fel, o lovire care suprimă mijloacele de existenţă — cum se pretinde că le suprimăm noi Evreilor — nu poate rămâne fără înrîurire asupra mersului acelei populaţiuni; din contră, o slăbesc, o împuţinează, o face, cu timpul, să dispară. (*Aplause*) University Library Cluj

La noi, din contră, Evreii se înmulţesc, afară de imigrare, mai mult chiar de cât noi.

Curioasă, fenomenală, nemaî vedută nicăeri şi neputând intra în nici o judecată serioasă, trebuie să fie sâlbateca noastră persecuţiune religioasă contra Evreilor, când ei trăesc între noi, mai bine relativ de cât noi, şi se înmulţesc, mai mult de cât chiar Românii, cari ar trebui să fie cei favorisaţi. (*Aplause*).

Situaţiunea, din acest punct de vedere, este aceeaşi şi în cele-l'alte oraşe din ţară. Încă cifrele pentru luna Iunie 1902, adică pe timpul când se striga aşa de tare contra-ne.

Născuți : 2723 ; băieți 1396 ; fete 1327 ; legitimi 2190 ; ilegitimi 533 ; ortodoxi 2009 ; israeliți 527 ; catolici 93 ; protestanți 30 ; mahometani 40 ; români 1950 ; străini 238 ; nesupuși nici unei protecțiuni străine, 520.

Morți : 2382 ; bărbați 1290 ; femei 1092. Ortodoxi 1876 ; israeliți 298, catolici 120.

Excedentul nașterilor asupra deceselor e de 344 ; bărbați 106, femei 235. Ortodoxi 133, israeliți 229 ; pentru catolici excedentul morților asupra născuților, 27.

Comentariile sunt de prisos. N'aū de ce se plānge de noi. Din contrā.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dupā ce dovedii cā persecuțiuni n'aū fost și cā pozițiunea materială a evreilor, în genere privită, nu e mai rea de cāt a Romānilor, ba e chiar mai bună, îmi rămāne numai un cuvint de dis asupra pozițiunii evreilor în cercul muncēi din țarā.

Evreii s'aū înmulțit, la noi, prea mult prin o neconțință imigrare. Cei nou veniți, fără capital și fără vr'o pregătire specială, n'aū îmbrățișat ramure de muncă ce aveaū nevoie de brațe, saū de o mai întinsă desvoltare, ci s'aū dedat aprōpe exclusiv la carierele cu care se ocupaū ei de mai nainte.

D'aci concurență între dênșii chiar, concurență aspră, care le-a îngreunat mult traiul.

Cei din urmă nu și-au putut îmbunătăți situațiunea, dar au înrăutățit simțitor pe a celor de mai nainte.

S'a ivit apoi un alt fenomen: criza; ea a silit pe muncitorii cei buni și pregătiți a oferi munca lor cu prețurile scădute ce oferiau mai înainte cei nu de ajuns pregătiți și ast-fel au atras ei clientela.

Acestea sunt cauzele—singurele cauze—că mulți Evrei nu și-au mai putut și nu-și mai pot câștiga traiul, nici de cum vr'o persecuțiune.

Âncă ceva: Numai la noi oare se plâng Evreii?

Nu pot resista să arăt că se plâng evreii chiar în țara Chanaanului, în țara imigrațiunilor de pretutindenă, unde au toate drepturile și unde, pretind cei ce ne denigrează pe noi — că este, pentru evrei — visatul raiu pământesc.

Și iată totuși cum se plâng:

«Israelitiți ruși cari populează marile orașe ale Americii și pe cari baronul Hirsch i-a ajutat cu atâta generositate, ne atrag atențiunea; căci mare e miseria lor.

«Coreligionarii noştri americani le-au dat o asistenţă frăţească ; ceea ce ea adauge la resursele fondului baronului Hirsch nu e însă de ajuns pentru ridicarea acestor nefericiţi emigraţi. Grămădiţi în câte va centre urbane, trebuie să-împrăştiem, să le deschidem ținuturi unde eserciţiul lucrărilor agricole şi industriale să le fie posibil ¹⁾».

Se plâng deci şi în America. Constat şi trec.

Aş avea, d-lor, încă multe de disc, fără să ating însă partea politică a cestiunei, despre care nu e locul a se vorbi aci. Sunt însă obosit şi trebuie să închei.

În urma celor disc, am o mărturisire de făcut şi o fac. După ce am dovedit că Evreii n'aŭ dreptul să se plângă, căci nu-î persecutăm, ci, cât putem, le dăm mână de ajutor, mărturisesc, că ocasiune de plângere aŭ început să aibă şi iată cum :

Noi, Românii, suntem un popor în mers ascendent. Am dobândit conştiinţa de noi şi luptăm, înaintăm, punem stăpânire — încet, dar treptat — pe diferite

¹⁾ Jewish Colonisation Assotiation.—Rapport du Conseil d'Administration aux actionnaires pour l'année 1896, pag. 5.

ramuri de activitate. Doveđi despre aceasta sunt multe. Voiŭ da, *exempli gratia*, câte-va.

Nu e mult de când, în mai nici o ramură de activitate științifică n'aveam reprezentanți de neamul nostru, de cât ca rare excepțiuni: medici, ingineri, arhitecți, chimiști, fisiciani, financiarii români etc. erau foarte rari și unii de loc, pe când astăzi posedăm, în toate aceste ramuri, personalități cari compează și cari ne fac onoare prin știința și munca lor.

Mergând în jos, avem mecanici, comptabili, etc., așa în cât mai nu e ramură de activitate în care să nu fi făcut progrese, achisițiuni.

Suntem departe mult de acea vreme, deși foarte apropiată, când chiar unii Români credeau că nu suntem capabili să înființăm și să administrăm bănci și credite, să administrăm și să construim căi ferate, poduri de valoare însemnată ca construcțiune și concepțiune tehnică, etc.

Din acest punct de vedere, progresul e nu numai vădit, dar aș putea dice, pentru unii, neașteptat.

Intru cât privesce buna stare generală, asemenea progrese s'au făcut. Poporațiune

nea Capitalei, se scie, era în descreștere din punctul de vedere vegetal, până acum 20 ani.

De atunci ne-am întărit, am câștigat în bun trai și în condițiuni igienice și înregistrăm pe fie-care an invariabil excedente de nașteri în loc de deficiente.

Intru cât privesce ramurile de muncă ce până de curînd erau esercitate exclusiv de Evrei, iarăși progrese reale se vîd făcute; ei au părăsit unele ocupațiuni, nu prin persecuțiuni, ci prin jocul evoțiunii și concurenței.

Evreii posedău mai toate ocupațiunile care cereau muncă ușoară și capital puțin. La acestea s'au încercat mai ântăi și Români eșiți din piroteală și în unele au isbutit strălucit. Ast-fel, comerțul mic cu petrol era exclusiv în mâna Evreilor; îi vedeai pe toate stradele cu un cal ca vai de el și o mică saca, vîndând gazul din casă în casă.

Astă-dî nu mai e nici unul.

Și nu din cauza persecuțiunii, ci concurența i-a silit să-l părăsească. Vînjoșii olteni n'au mai avut trebuință de cal și de saca: au încărcat pe umerii lor puternici două garnițe d'un coprins cât

sacaua și, având cheltueli mai puține, aș putea vinde mai ieftin.

Asemenea cu vânzătorii de gîmuri, cari nu mai sînt Evrei, ci Români d'aici, Români din Transilvania sau Slovaci. Mai sînt și alte asemenea meserii: vîpșitorii, tinichigii, și altele, și altele în care Români aș ocupa loc.

Libera concurență, fără nici un ajutor de la autorități pentru unii și fără vre-o persecuțiune pentru alții, aș silit pe parte din Evrei să părăsească asemenea meserii, aș silit în special pe aceia cari n'aveau destulă pregătire pentru meseriile ce exercitau.

Și bănuiesc, d-lor consilierii, în optimismul meu pentru viitorul națiunii române, că vor avea, ocaziune să se plîngă de aci înainte, și mai mult.

Intr'adevăr, noua direcțiune dată învîțămîntului pe d'o parte, restrîngerea cercului funcționării, pe de altă parte, și asprimea treptată a traiului ne vor îndrepta de sigur către ocupațiunile productive de averi materiale și, pregătiți prin învățatură fiind, vom putea călca cu ôre-care siguranță pe noua cale. (*Aplause*).

Apoi de cât-va timp, și mai cu seamă de cînd criza acută ne-a deschis ochii

și ne-a învățat minte, se manifestă la noi un fenomen nou, dar foarte însemnat: Românii se asociază nu numai în orașe, ci chiar la sate; înființează societăți cooperative sau anonime pentru comerțul de bani și punând în comun economiile lor în acest scop, devin de o dată și acționari și clienți ai societăților. Ei pot să-și procure ast-fel de la ele, banii necesari, cu dobândi mai mici de cât cele obicinuite la zarafi.

Mișcarea aceasta nu e fără valoare, atât din punctul de vedere al încrederei reciproce, cât și mai ales pentru că țărani, în timp foarte scurt și de lipsă, au pus în comun, pentru societățile create, suma de peste 4 milioane. Imprumutătorii mici se vor vedea strimtorați; ei se plâng deja; dar nimeni nu e de vină. E jocul liber al luptei și concurenței care-și impune legile sale. (*Aplause*).

Nevoia, dascălul cel mare, cel sigur, cel vecinic iscoditor ne-a stimulat și ne va călăuzi—cum deja s'a început—decă va trebui să isbutim.

Nimeni nu va avea drept să se plângă; căci așa e mersul lumii la popoarele cu viață în ele. (*Aplause*).

Permiteți-mi, d-lor consilieri, să închei

și să vă mulțumesc din inimă că ați bine-voit a mă asculta și a-mi da astfel ocasiunea să-mi îndeplinesc datoria d'a schița patrimoniul moral și de civilizațiune al inimei poporului nostru și să înlătur, punând în lumină faptele, acușările injurioase și nedrepte de persecuțiuni religioase și lipsă de simțiminte umanitare ce ni se asvârlă cu ură și nedreptate. (*Aplause prelungite*).

Cred că, după espunerea faptelor, mă veți aprova să încheiú, făcând apel la lumea dreaptă și nepărtinitóre. (*Aplause îndelung repetate*).

